

Ne adresăm dumneavoastră pe această cale privitor la o serie de modificări recent aduse legislației în materia protecției consumatorilor, a căror intrare în vigoare ar pune din nou în dificultate industria bancară din România.

În acest context, este de menționat faptul că:

- prin Scrisoarea de Intenție către Fondul Monetar Internațional ("FMI") din data de 12.09.2012, statul român s-a angajat să se abțină de la adoptarea unor inițiative legislative de natură a conduce la deteriorarea disciplinei de creditare. În contextul asumării acestui angajament s-a făcut trimitere, cu titlu de exemplu, la evitarea promovării de modificări ale OUG 50/2010 privind creditele pentru consumatori ("OUG 50"), act normativ ce a avut un impact major asupra sistemului bancar în cursul anului 2010;
- datorită intervenției coordonate a BNR și a FMI din cursul anului 2010, efectele OUG 50 asupra portofoliilor de credite aflate în derulare la momentul intrării în vigoare a acesteia, au ajuns să fie contracarate. Cu toate acestea, adoptarea OUG 50 în forma sa inițială și mediatizarea excesivă, la acel moment, a faptului că o serie de costuri contractuale (dobânda, comisioane) ar trebui să fie diminuate/eliminate, au condus la formarea unui curent de opinie nefavorabil băncilor;

Ne adresăm dumneavoastră pe această cale privitor la o serie de modificări recent aduse legislației în materia protecției consumatorilor, a căror intrare în vigoare ar pune din nou în dificultate industria bancară din România prin faptul că din toate contractele de credit prezente și viitoare ar urma să dispară clauzele abuzive.

În acest context, este de menționat faptul că:

*Printr-o Petiție adresată domnului prim ministru Ponta (nr. 5022/DRP/19.07.2012, rămasă fără răspuns) Asociația de Consiliere a Clienților Bancari și a Asiguraților din România- ACCBAR solicita modificarea OUG50/2010 în sensul de a se aplica și creditelor în derulare, întrucât prin Hotărârea Curtii de Justiție a Uniunii Europene pronunțată în 12 iulie 2012 se arată că "Articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2008/48 trebuie interpretat în sensul că **nu se opune ca o măsură națională (OUG 50/2010 aprobată cu modificări și completări prin L288/2010)** menită să transpună această directivă în dreptul intern să definească domeniul său de aplicare temporal astfel încât respectiva măsură să se aplice și unor contracte de credit precum cele care erau în derulare la data intrării în vigoare a măsurii naționale menționate."

* Aveam prea puține elemente pentru a putea califica acțiunile ARB din perioada OUG 50, ezitând între lobby excesiv și trafic de influență însă acum aflăm cu surprindere ca a fost vorba despre o "intervenție coordonată" a BNR, FMI și ARB.

În ceea ce privește mediatizarea excesivă, considerăm că-dimpotrivă- nu a fost îndeajuns mediatizat modul corect de implementare a OUG 50, astfel încât astăzi ne aflăm, după știința noastră, în premieră pentru România, în situația că împotriva unei bănci să fie pusă în mișcare acțiunea de urmărire penală (mai multe plângeri penale fiind îndreptate atât împotriva persoanei juridice cât și împotriva unor angajați ai băncii) sub aspectul săvârșirii infracțiunii de tentativă la înșelăciune.

- pe fondul acestui curent negativ de opinie și odată limitate șansele clienților de a obține diminuarea costurilor creditelor în derulare, ca urmare a modificărilor aduse OUG 50 de Legea nr. 288/2010, din ce în ce mai mulți clienți au început să inițieze acțiuni judiciare împotriva băncilor în temeiul unor legi mai vechi - în special al Legii 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori ("Legea 193"). Astfel s-a ajuns în situația în care clauzele contractuale care definesc diferite costuri ale creditelor (vizate și de adoptarea formei inițiale a OUG 50) - să fie contestate în prezent, în baza Legii 193/2000 cu același scop final, respectiv diminuarea costurilor convenite la momentul inițierii raportului juridic de creditare;
- în această conjunctură litigioasă din ce în ce mai acută, a fost recent inițiată și aprobată – prin intermediul Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Codului de Procedură Civilă – o modificare a Legii 193/2000. Ca efect al acestei modificări, începând cu data de **01.02.2013**, odată ce o instanță națională va fi fost sesizată cu o acțiune în constatarea caracterului abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat între un consumator și o bancă, aceasta va putea să pronunțe o hotărâre prin care să dispună băncii respective eliminarea acelei clauze din toate contractele, indiferent de data la care astfel de contracte au fost încheiate și indiferent de conținutul și situația concretă a fiecărui contract în parte.
- Vă aducem la cunoștință faptul că deja ANPC a efectuat controale în bănci în temeiul modificărilor la Legea nr. 193/2000, cu toate că acestea nu sunt încă intrate în vigoare.

*Găsim inacceptabilă interpretarea domnilor de la ARB că scopul final al clienților este cel de a obține diminuarea costurilor creditelor în derulare! Clienții băncilor care au acționat în justiție băncile, au ca "scop final" acela de a elimina din contractele lor, preformulate de bănci, clauzele abuzive! Este regretabil (și nepermis unui profesionist care se respectă) ca exact clauzele care definesc diferite costuri ale creditelor, să fie constatate de către instanțe ca fiind abuzive! Băncile supun aprobării prealabile a BNR contractele pe care le utilizează și chiar și așa, "s-au strecurat" clauze abuzive în aceste contracte.

*În această conjunctură litigioasă din ce în ce mai acută, tragem un semnal de alarmă atât bancherilor cât și autorităților, pentru a atenționa că în viitor, în lipsa unor modificări legislative, a unei intervenții a BNR, a lipsei de deschidere din partea băncilor pentru a rezolva (prin mediere-de exemplu), conflictele apărute între împrumutați și bănci, numărul litigiilor va crește vertiginos întrucât românii au înțeles și s-au convins că răspunsurile pe care le așteaptă în general, nu vin din sfera politicului, ci apelând la Justiție. Curtea Europeană a statuat că odată identificate clauzele abuzive, ele trebuie eliminate din contracte, tocmai pentru a descuraja profesioniștii care ar fi tentați să le utilizeze în continuare. Pur și simplu aceste clauze nu produc efecte, indiferent de data la care astfel de contracte au fost încheiate și indiferent de conținutul și situația concretă a fiecărui contract în parte. Ba mai mult, instanțele naționale au obligația de a examina din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale de îndată ce dispun de elementele de drept și de fapt necesare în acest sens (sursa: jurisprudența CJUE <http://eu-consumer-law.org>).

*Va aducem la cunoștință faptul că ANPC avea dreptul în temeiul legislației în vigoare, precum și a competențelor pe care le are, nu numai să efectueze controale în bănci ci și să declanșeze conform dreptului comunitar (care are prioritate în fața legislației naționale) acțiuni în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor conform Directivei 2009/22/CE.

În susținerea ideilor de mai sus facem următoarele precizări:

- impactul financiar agregat la nivelul băncilor ar depăși cu mult impactul potențial pe care OUG 50/2010 l-ar fi cauzat (estimat la aproximativ 600 mil. EUR/an); ținând cont de practica actuală a instanțelor de judecată, băncile nu numai că nu vor mai avea dreptul de a percepe, pentru viitor, costurile aferente clauzelor declarate ca fiind abuzive, dar se vor vedea obligate să și ramburseze tuturor clienților respectivele costuri percepute în trecut;
- dincolo de posibile erori izolate apărute în practica trecută a instituțiilor de credit, sistemul judiciar din România nu este încă pe deplin pregătit pentru o apreciere justă a clauzelor contractuale specifice, câtă vreme există încă o percepție deformată în ce privește modul de funcționare a sistemului financiar-bancar.

În acest context vă adresăm în mod respectuos rugămintea pe această cale de a sprijini demersul ARB ținând cont, atât de impactul pe care noile prevederi ale Legii 193/2000 le au asupra sistemului bancar cât și din perspectiva iminentei intrări în vigoare a acestora. Totodată vă propunem, dacă veți considera necesar, să avem o întâlnire între specialiștii dumneavoastră și cei ai comunității bancare, prilej cu care să abordăm pe larg modificările Legii 193/2000, iar pe de altă parte să încercăm împreună să identificăm acțiunile de întreprins cu scopul evitării unui impact major asupra sistemului bancar.

În susținerea ideilor de mai sus facem următoarele precizări:

- Cum ar putea **posibilele erori izolate** apărute în practica trecută a instituțiilor de credit să aibă un impact atât de dramatic asupra sistemului bancar încât să determine bancherii să lanseze acest strigăt de ajutor autorităților Statului?!
- Cum pot aprecia bancherii dacă sistemul judiciar din România este sau nu pregătit pentru o apreciere justă a clauzelor contractuale specifice?! Găsim că este o ofensă adusă magistraților chemați să judece aceste cauze! Vă putem pune la dispoziție câteva studii de caz și baza noastră de date populată cu mii de sentințe favorabile clienților care au acționat băncile în Justiție (definitive și irevocabile - inclusiv de la Curtea Supremă).
- Dacă există o percepție deformată în ceea ce privește modul de funcționare a sistemului financiar-bancar, vina aparține sistemului, în totalitate! Argumentul suprem fiind acela că îndatoratii au semnat contracte de credit care conțineau clauze abuzive fiind perfect convinși de buna credință a bancherilor și de protecția oferita indirect de BNR, ca autoritate de reglementare și supraveghere bancară, ce monitorizează îndeaproape acele bănci concentrate preponderent pe activitatea de creditare.

În acest context vă adresăm în mod respectuos rugămintea **de a nu sprijini demersul ARB**, ținând cont atât de faptul că noile prevederi ale L193/2000 nu sunt altceva decât transpunerea în legislația națională a unor directive și regulamente europene care prevalează asupra legilor și a altor surse de drept naționale cât și de faptul că România, ca stat membru, are obligația de a se asigura că nici o reglementare națională nu reprezintă un impediment pentru implementarea efectivă a dreptului comunitar-în caz contrar, statul membru putând fi atacat în justiție de Comisia Europeană. Totodată vă propunem, dacă veți considera necesar să aveți o întâlnire între specialiștii dumneavoastră și cei ai comunității bancare, să ne invitați și pe noi-în calitate de reprezentanți **ai clienților** băncilor din România, prilej cu care să abordăm pe larg nu numai modificările Legii 193/2000 ci întreaga legislație din domeniul protecției consumatorilor iar pe de altă parte să încercăm să identificăm acțiunile de întreprins cu scopul evitării unui impact major asupra ROMÂNILOR care au credite la bănci.

Loredana Al Ghazi
vicepreședinte ACCBAR